

Dagsordenspunkt 7	Cover – Genannoncering af Klyngeprogram 2025-2028	Bilag 7.1
<p>Kort sagsfremstilling</p>	<p>Formål Bestyrelsen skal udmønte overgangsfinansiering til klyngerne og tage stilling til genannonceringen af et samlet klyngeprogram for perioden 2025-2028.</p> <p>Baggrund Bestyrelsen besluttede på sit møde den 17. september, at sekretariatet skulle forberede udmøntning af en overgangsfinansieringsordning til klyngerne samt forberede genannoncering af klyngeprogrammet. Sekretariatet fik i opdrag at arbejde for:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontinuitet i den strategiske ramme med fokus på effekt for virksomheder • Administrativ forenkling for alle involverede med fokus på at videreføre flest mulige forhold fra den annullerede annoncering • Fastholde videninstitutioner og akademisk viden som centralt for indsatsen <p>Bestyrelsen udtrykte på mødet i september, at den kommende indsats så vidt muligt skal tage udgangspunkt i klyngernes ønske om at fastholde de forhold og vilkår, der var tiltænkt hos Uddannelses- og Forskningsstyrelsen (UFS).</p> <p>Både før og efter bestyrelsesmødet den 17. september 2024 har sekretariatet været i dialog med klyngeorganisationerne om, hvordan samlingen af Klyngeprogrammet hos Erhvervsfremmebestyrelsen kunne håndteres. Klyngerne har tydeligt tilkendegivet deres ønske om at fortsætte en ordning baseret på betingelserne i det <i>letter of comfort</i>, som UFS har modtaget fra Europa-Kommissionen i 2018, herunder 100 pct. støtte til klyngeorganisationerne og 100 pct. støtte til videninstitutionerne.</p> <p>Sekretariatet har været i tæt dialog med UFS og Erhvervsministeriets statsstøttesekretariat mhp. at undersøge mulighederne for, hvordan et samlet klyngeprogram kunne sættes sammen inden for de relevante statsstøtteregler og fortolkninger. Sekretariatet har også afdækket øvrige forhold i UFS-regelsættet og eget regelsæt, som kunne tænkes på ny i lyset af samlingen af klyngefinansieringen.</p> <p>Det har vist sig umuligt juridisk at videreføre 100 pct. offentlig støtte til klyngeorganisationer, mens støtten til vidensinstitutioners aktiviteter kan videreføres uændret. Bestyrelsen blev orienteret herom på et møde den 28. oktober 2024 (jf. appendiks 7.a), og klyngeorganisationerne blev orienteret på et møde den 29. oktober 2024.</p> <p>Det betyder, at det ikke er muligt at yde fuld støtte til klyngernes egne udgifter. Under gruppefritagelsen kan der ydes højst 50 pct. i offentlig støtte til innovationsklynger. Den resterende del skal medfinansieres af private kontanter. I praksis medfører det, at klyngernes muligheder for at modtage de midler, bestyrelsen yder til klyngerne, er afhængig af deres evne til at rejse privat kontant medfinansiering. Det kan være medlemskontingenter, brugerbetaling, sponsorater, fondsbevillinger mv., hvilket vurderes at medføre en øget privatisering af klyngeindsatsen.</p> <p>De økonomiske og administrative forhold for SMV'er og videninstitutioner kan opretholdes og på flere områder forbedres i forhold til den annullerede annoncering. Alle aktiviteter, der kunne støttes i den annullerede annoncering, vil fortsat være støtberettigede i genannonceringen. Ændringen vedrører finansieringsforholdene, hvor privat kontant medfinansiering sætter begrænsningen i praksis.</p>	

Klyngerne har ytret betydelig bekymring om konsekvenserne af denne statsstøttømæssige overgang, da de ikke kan rejse private kontanter i det omfang, det kræver at modtage halvdelen af de midler, der overføres til bestyrelsen fra UFS. Derfor vil klyngerne fremover få væsentlig færre offentlige midler til at dække deres egne udgifter og af samme grund være nødt til at tilpasse aktivitetsportefølje og organisationer. Det er en uundgåelig negativ konsekvens af statsstøttereglerne, at klyngerne får vanskeligere ved at finansiere – og dermed selv stå for – indledende innovationsaktiviteter, fx workshops, vidensspredning og matchmaking samt selve faciliteringen af konkrete innovationssamarbejder.

Der er tale om en stor forandring, som det danske klyngelandskab ikke har været forberedt på, og hvor der er meget kort tid til, at klyngerne kan tilpasse sig og udvikle økonomisk bæredygtige forretningsmodeller funderet på privat betalingsvillighed. Det vil blive sværere end tidligere at drive en klyngeorganisation. Der er i praksis stor forskel på klyngernes nuværende private medfinansieringsgrad, så deres forudsætninger for at håndtere overgangen er meget forskellig. Derfor vil behovet for at tilpasse organisationerne til den ændrede økonomi formentlig også variere.

Givet de statsstøttømæssige rammer vurderes det ikke muligt at ændre ovenstående grundlæggende. Sekretariatet har dog undersøgt, hvordan Klyngeprogrammet kan forbedres og forenkles inden for den givne juridiske og økonomiske ramme.

Situation ændrer ikke på indsatsens samlede økonomiske ramme. Derfor vil forholdsmæssigt flere midler gå direkte til virksomheder og videninstitutioner. Klyngerne vil fortsat have mulighed for at søge om midler, som kan gå til virksomheder og videninstitutioner, der derefter selv kan udføre de indledende innovationsaktiviteter, klyngen ikke længere selv kan udføre med fuld offentlig støtte. Således kan vidensspredning, netværk mv. fortsat finde sted i økosystemerne, herunder via videninstitutioner eller klyngers indløb af private konsulenter og rådgivere, men vil altså blive udført af andre end klyngen selv grundet de statsstøttømæssige begrænsninger, medmindre klyngen kan rejse den fornødne medfinansiering til selv at udføre aktiviteterne.

Det er sekretariatets vurdering, at forslagene til genannonceringen nedenfor i et vist omfang imødekommer klyngernes bekymringer for de fremtidige rammer. Sekretariatet vil dog fortsætte dialogen frem mod bestyrelsesmødet den 14. november mhp. at skræddersy de bedst mulige rammer inden for de statsstøttømæssige muligheder.

Løsning

Det genannoncerede klyngeprogram beskrives i bilag 7.2. Det rummer fordele og forbedringer på flere områder, som kan afbøde konsekvenserne af de ændrede forhold for klyngerne, selvom det ikke er muligt at kompensere fuldt ud herfor:

- Tydeligere fokus på konkret innovation i SMV'er
- Flere midler til virksomheder og videninstitutioner og færre til administration
- Klarere mål for effekt med mere systematisk opfølgning på performance
- Markante administrative lettelser for alle involverede parter via en mere simpel bevillingsstruktur, færre og enklere administrative og dokumentationsmæssige krav til både indhold og økonomi, forbedrede overhead- og støttesatser, færre dataindberetningskrav mv.

Secretariatet vurderer, at en række af de administrative og økonomiske forhold for virksomheder og videninstitutioner fra UFS kan videreføres og på visse områder forenkles yderligere. Dette muliggøres bl.a. ved, at sekretariatet udarbejder en ny bekendtgørelse for klyngemidlerne, som muliggør særregler for klyngeprogrammet.

Ud fra bestyrelsens strategi og anlagte hensyn vurderer sekretariatet, at den optimale sammensætning af finansieringen for indsatsen udgøres af to bevillinger. Den økonomiske ramme herfor er 662 mio. kr., idet bestyrelsen allerede har udmøntet 58 mio. kr. til overgangsfinansieringen.

- **Innovationsbevilling:** Måltrettet effekt på samfunds- og virksomhedsniveau, hvor midlerne går til virksomheder og videninstitutioner, og klyngen alene udfører ren administration. Hertil afsættes 462 mio. kr.
- **Klyngebevilling:** Måltrettet effekt hos klyngeorganisationen og i økosystemet, hvor midlerne går til klyngens egne innovationsaktiviteter, herunder facilitering af samarbejdsprojekter. Hertil afsættes 200 mio. kr.

Innovationsbevillingen foreslås at udgøre 70 pct. af den økonomiske ramme, mens der lægges op til, at klyngebevillingen udgør 30 pct. Med denne bevillingsstruktur, øremærkning til videninstitutioner og grænser for klyngernes administration, vil den samlede støtte i Klyngeprogram 25-28 (662 mio. kr.) i praksis fordele sig med ca. 33 pct. til hhv. SMV'er, videninstitutioner og klyngeorganisationer. I det annullerede klyngeprogram med et budget på 720 mio. kr. vurderes den forventede økonomifordeling hos UFS og bestyrelsen at ville være blevet omtrent som følger: 49 pct. til klyngernes egne aktiviteter og drift af klyngeorganisationerne, 16 pct. til virksomheder og mindst 35 pct. til videninstitutioner. Ca. halvdelen af midlerne til klyngernes aktiviteter blev ydet med 100 pct. støtte hos UFS til en bred vifte af innovationsaktiviteter med en meget høj grad af fleksibilitet. Ingen virksomheder modtog midler hos UFS, hvilket er en væsentlig forudsætning for at kunne anvende det *letter of comfort*, som UFS har modtaget fra Europa-Kommissionen i 2018.

Denne fordeling af støtte indebærer dermed, at klyngernes andel af midlerne mindskes, men at væsentlige dele af det annullerede program kan videreføres, herunder bidraget til videnbaseret innovation og fokus på konkret innovation i SMV'er. Bestyrelsen kan på mødet den 8. maj 2025 beslutte, at eventuelt uansøgte klyngebevillingsmidler tilføjes rammen for innovationsbevillingerne ved udmøntning.

Disse rammer betyder, at det fremover er klyngernes evne til at rejse kontant privat medfinansiering til at matche den offentlige støtte 1:1, der afgør størrelsen på klyngebevillingerne sammen med kvaliteten af ansøgningerne.

Den underliggende idébeskrivelse er i høj grad identisk med den version, bestyrelsen godkendte i februar 2024. Det er imidlertid nødvendigt at tilpasse en række forhold, som primært viser sig ved en gentænkning af bevillingsstrukturen i den nye annoncering. Ændringen er nødvendig for at gennemføre de efterspurgte administrative og finansieringsmæssige forenklinger, som skal sikre balancen mellem at videreføre elementer fra UFS-bevillingerne, fastholde effektfokus og realisere forenklingspotentialer i alle led.

Endelig er der lagt op til to væsentlige forbedringer:

- I stedet for 2-3 forskellige overheadtillæg ydes der 40 pct. overhead til SMV'er og klyngeorganisationer uanset bevilling, hvilket er højere end tilskudsvejledningens 18 pct. og UFS-ordningens 38 pct.; det reducerer de administrative byrder for alle. Videninstitutioner får 44 pct.
- Støtteprocenten til klyngens administration af innovationsprojekter hæves fra 70 pct. til 100 pct., så klyngerne ikke lider økonomiske tab ved at

administrere på vegne af – og dermed afløfte de administrative byrder for – SMV'er og videninstitutioner.

Oplæg til resultater og effekter

For at favne hele værdiskabelsen i den samlede klyngeindsats anbefales det at udvide tilgangen til at vurdere effekter som omfattende samfund, virksomheder, økosystem og klyngeorganisation. Der opstilles konkrete mål for effekt på hvert niveau. Centralt står målene om, at 4.200 virksomheder deltager i innovationsaktiviteter, 1.200 virksomheder udvikler koncepter til nye produkter og løsninger, og at omsætningen vokser 7 pct. hos virksomheder to år efter deltagelse i et innovationssamarbejde.

Forenkling og administrative lettelser

I dialog med interessenter har sekretariatet identificeret en række forenklinger, der gavner alle led, herunder bl.a.:

- Et lavere antal bevillinger og regelsæt, der skal administreres parallelt
- En ny bekendtgørelse for de overførte midler, som skal muliggøre skræddersyede regler for klyngeprogrammet, herunder bedre muligheder for forskud
- Markant enklere og færre krav til dokumentation af indhold og udgifter
- Bedre overhead- og støttesatser til flere aktører, herunder videninstitutioner

Forskud og likviditet

For at videreføre UFS-midlernes likviditetsmæssige fordele og sikre hurtigere viderebetaling til SMV'er og videninstitutioner foreslås det at udbyde en forskudsudbetaling, der svarer til risikovilligheden hos UFS, men markant højere end for bestyrelsens øvrige indsatser. Forskuddet skal først modregnes den udbetalte støtte ved projektets afslutning og understøtter dermed likviditet i hele programperioden.

Krav til ansøgninger

Størstedelen af kravene fastholdes fra tidligere, men foreslås udvidet med:

- Krav om, at indsatsen skal formidles til SMV'er på en måde, der understøtter implementering af arbejdet med virksomhedsrettet kommunikation og dermed oplevelsen af et enklere og mere sammenhængende værditilbud.
- Krav om at mindst 40 pct. af innovationsbevillingerne øremærkes videninstitutioner for at videreføre de økonomiske rammer for videninstitutioner og det beløbsmæssigt samme bidrag til videnbaseret innovation.

Vurderingskriterier

Der lægges op til at fastholde særskilte vurderingskriterier for de to bevillinger, der i meget høj grad viderefører tilgangen fra tidligere. Dog er det nødvendigt at tilpasse enkelte forhold, da de samlede hensyn bag programmet udvides ved opgaveoverdragelsen. Desuden har sekretariatet reduceret kompleksiteten i de forhold, klyngerne skal vurderes på, hvilket understøtter en enklere genansøgningsproces.

For *innovationsbevillingen* er fokus på effekt på samfundsniveau skærpet, mens hensyn til omkostningseffektivitet er udgået, da det modvirker fleksibilitet for klyngernes prioritering og giver uhensigtsmæssige incitamenter til mange små underprojekter. Desuden udgår hensynet til partnerskab og samarbejde, da det varetages af andre kriterier. For *klyngebevillingen* er der tilføjet hensyn til effekt på økosystemniveau, og fokus er øget på, at klyngernes bestyrelser bør bruges som strategisk værktøj.

	<p>Sekretariatet har i dialog med klyngerne forberedt udmøntning af 58 mio. kr. decentrale erhvervsfremmemidler afsat til overgangsfinansieringen, jf. bilag 7.3.</p> <p>Videre proces Sekretariatet fortsætter dialog med klyngerne efter materialets udsendelse til bestyrelsen. Hvis der identificeres yderligere relevante administrative tiltag, der understøtter de hensyn, som bestyrelsen har fastlagt, vil sekretariatet bringe dem op til beslutning på mødet den 14. november.</p> <p>Da kriterierne for EU-støtten er justeret, skal de genforelægges for Overvågningsudvalget (OU) umiddelbart efter bestyrelsesmødet. Indsatsen annonceres derefter hurtigst muligt og forventeligt primo december med ansøgningsfrist den 18. februar 2025, så bestyrelsen kan udmønte midler på bestyrelsesmødet den 8. maj. 2025.</p> <p>Bestyrelsen har anmodet sekretariatet om at vurdere mulighederne for en hurtigere proces. Klyngerne har overvejende ønsket længere ansøgningsperiode frem for hurtigere afklaring, hvilket ligger til grund for den anbefalede proces.</p> <p>Kommunikation Genannonceringen kommunikeres hurtigst muligt til alle relevante parter.</p>
Drøftepunkter	<p>Bestyrelsen kan især drøfte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konsekvenser af de ændrede rammer for klynger, virksomheder og videninstitutioner, herunder behovet for øget privat kontant medfinansiering. • Balancen mellem at investere i klyngernes egne aktiviteter og midler direkte til SMV'er og videninstitutioner (klyngebevilling vs. innovationsbevilling). • Øremærkning af midler til videninstitutioner. • Indførelsen af særregler for klynger via ny bekendtgørelse, som bl.a. indebærer markant større forskud og tilhørende risiko end i øvrige indsatser.
Indstilling	<p>Det <u>indstilles</u>, at bestyrelsen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Godkender idébeskrivelsen for genannoncering af Klyngeprogram 2025-2028. • Godkender udmøntning af 58 mio. kr. DEM til overgangsfinansiering. • Godkender, at sekretariatet formidler bestyrelsens beslutninger til relevante organisationer forud for referatets godkendelse, herunder udsteder tilsagn til overgangsfinansiering løbende. • Godkender, at sekretariatet forelægger udvælgelseskriterier for EU-støtten i OU, før referatet af bestyrelsesmødet foreligger. • Giver forpersonen mandat til at godkende evt. nødvendige justeringer af kriterierne for EU-støtten. • Giver forpersonen mandat til at godkende evt. mulige justeringer af administrative forhold, der forbedrer klyngernes økonomiske situation inden for de økonomiske rammer for bevillingerne, som bestyrelsen beslutter.